

Milena
Sekulić Odalović

**DEVOJKA SA
VIOLINOM**

■ Laguna ■

Copyright © 2024, Milena Sekulić Odalović
Copyright © ovog izdanja 2024, LAGUNA

**DEVOJKA SA
VIOLINOM**

Sadržaj

Prvo poglavlje: SANDRININO PUTOVANJE	9
Drugo poglavlje: GROFIČIN PLAN.	16
Treće poglavlje: ULOGA	38
Četvrto poglavlje: KRIŠOM.	45
Peto poglavlje: PRVI SUSRET	51
Šesto poglavlje: ČARI GOSPOĐICE NJUMAN	62
Sedmo poglavlje: OUKŠEJD	81
Osmo poglavlje: ZAVOĐENJE.	94
Deveto poglavlje: STAKLENI VRT	102
Deseto poglavlje: BESANA NOĆ	115
Jedanaesto poglavlje: PRED BURU	121
Dvanaesto poglavlje: PRIZNANJE.	137
Trinaesto poglavlje: SIN.	150
Četrnaesto poglavlje: DŽEJMS BRUK.	173
Petnaesto poglavlje: DAN PO DAN	192
Šesnaesto poglavlje: ZAISTA LUDA	211

Sedamnaesto poglavlje: HOĆU LI ZNATI BEZ TAME?	228
Osamnaesto poglavlje: DALEKA ZEMLJA	245
Devetnaesto poglavlje: TITULA	251
Epilog	284
<i>O autorki</i>	287

Prvo poglavlje

SANDRININO PUTOVANJE

London, 1888.

*A*uk nabujale Temze, okrutan i preteći ove jesenje večeri, pod njenim se pogledom pretvarao u prazninu. Nekada davno Sandrin bi se možda uplašila rušilačke sile, ali danas je prevladala hladna pomirenost, naspram tereta tuge i beznađa. Rukama grčevito stegnu gvozdenu ogradu mosta, u nastojanju da odagna svaku misao o tome šta će biti sutra. Ipak, delovi njenog poslednjeg dana u kući u kojoj je provela veći deo detinjstva i mladosti sada joj plesahu ispred očiju, nalik na svice za kojima je trčala kad je bila dete.

Setila se mekog glasa sobarice Abi Miler, koja ju je zadržavala na izlazu, onog dana kad je pobjegla.

– Neka vam se nađe, ne možete u ovaj zli svet bez prebijenog novčića – u ruke joj je tada tutnula celu svoju nedeljnu platu.

Sandrin behu teške Abine suze.

– Kako ćeš ti? – upita ona plašeći se da pogleda sobaricu u oči, da i sama ne zaplače na odlasku. – Taj novac je za tvoje kod kuće. Sinu za cipele...

– Nećemo biti gladni, a za cipele ne brinite – žena je na brzinu otrla oči i pogledala u mali kofer skriven iza vrata.

– Kako ste uopšte mislili da odete do Londona, bez sredstava i još po ovakvom vremenu?!

– Imam da platim kartu, ne brini – odgovorila je Sandrin.

– Kad stignem, odmah ću u Agenciju, da nađem posao.

– Ova je kuća puna dragocenosti – Abi će razložno. – Mogli ste da uzmete nešto od toga i prodate.

– Znaš da bi me on prijavio policiji za krađu, jedva bi dočekaao da me jure po Engleskoj – ona je spustila glavu, poražena. – Ne želim da mu pružim to zadovoljstvo. Otići ću iz ove kuće sa jednim koferom i violinom. Instrument je poklon od moje majke i to mi niko ne može oduzeti.

Bučna reka vrati Sandrin u sadašnjost, pa još jednom zabrinuto pogleda u blatnjavi kofer i kožnu futrolu s violinom, što su stajali uspravno uz ogradu mosta. Otišla je iz Liverpula u London bez ikoga kome bi mogla da se obrati ako stvari krenu naopako. Bez prijatelja, bez ikakvih poznanstava, prepuštala se gospođi Sudbini u ruke, ne razmišljajući previše šta će biti ako ne nađe posao. Njen plan sada je delovao otužno, bez dodira sa stvarnošću i pokazao joj je da ništa ne zna o životu van zidova. Bilo bi tako lako da prebaci nogu preko ograde i nađe se sa druge strane. Ionako nikome nije bitna. Abi Miler i ostala posluža u njenom bivšem domu možda nikada ne bi saznali kako je skončala poćerka Etjena Nekera.

Te zore kada je otišla iz svoje liverpulske kuće, nije se ni osvrnula na poznate prozore i raskošnu srebrnu boju draperija. Nadala se da više nikad neće preći mermerni prag i kroćiti na pod čiji su je crno-beli kvadratni oblici neodoljivo podsećali na šahovsku tablu. Po toj je tabli igrala virtuožno, velemajestorski, tokom svih ovih godina, skrivajući se od

očuhovog pogleda, da bude nevidljiva ponašanjem, kretanjem i govorom.

Izgleda da ni to nije bilo dovoljno, tužno pomisli Sandrin, hladnim dlanovima prekrivajući lice, u zaludnom pokušaju da od sebe otera sećanja. Opet su se vraćala, u upornim rojevima, pekla joj dušu i nametala beg kao jedino rešenje. Ostavljajući ceo svoj dotadašnji život, bez dvoumljenja i drame, pitala se da li ima pravo na nadu i novi početak.

Ove večeri, pod sitnom rominjavom kišom, ta se nada smanjila toliko da bi mogla da je zgazi đonom čizmice. Možda bi mogla da pređe na drugu stranu ograde i pronade utehu u ledenom zagrljaju reke, ali onda to ne bi bila ona, već neka druga, nenaviknuta na borbu i svakodnevnu nedaću. Pred očima joj blesne slika oca, kao i uvek kad joj je teško. Imala je sasvim nejasno sećanje na njega, više su to bili dragi prizori iz majčinih priča. Zamišljala je da taj ponosni oficir, komandir konjičke brigade, sada stoji pored nje i drži je za ruku da je povede na mesto gde nema straha, studeni i gladi.

Rukom opipa praznu torbicu, pitajući se koliko će još dugo moći da izdrži bez korice hleba. Poslednji novac je dala za dan u sobici skromnog pansiona, gde je mogla da se okupa i presvuče, ali zato je danas ostala gladna. U Agenciji su odmahivali glavom čim bi je spazili. Posla za nju nije bilo u visokim krugovima, čak ni u boljestojećim građanskim porodicama. Bez ikakvih preporuka i u vidno beznadežnom položaju, izazvala je sumnju kod gospođice Hartman, koja je nakon današnjeg, trećeg Sandrininog dolaska izgubila strpljenje:

– Nema potrebe da dolazite svakog dana, gospođice Necker – rekla je preko naočara. – Vidimo se sledeće sedmice.

Sandrin je poželela da joj objasni kako će za nju sledeće sedmice možda biti prekasno, ali vaspitanje joj ne dozvoli

da izgovori ovako tešku misao. Umesto toga, samo je stajala pred njom, nema i očajna.

– Može i kraća zamena za nekoga ko je na odsustvu, sve bih prihvatila – progovori ona konačno kada skupi hrabrost.

– Dok se ne nađe nešto bolje...

Gospođica Hartman je više i ne pogleda. Samo odloži papir sa njenim predmetom i uze drugi.

– Recite sledećem da uđe. Kako rekoh, vidimo se sledeće sedmice, gospođice Neker.

Sandrin se okrene ka vratima. Razumela je da više ne sme ništa da kaže.

– Neker... – začu ponovo glas gospođice Hartman. – Kako je to prezime? Kao da sam ga negde čula...

– Francusko, gospođo – reče tiho Sandrin, ne okrećući se.

– Znači, vi ste Francuskinja? – reče žena više za sebe.
– Otuda i violina...

U Londonu joj činjenica da ima francusko prezime ništa ne znači, pomisli za sebe. Može biti samo teret.

– To je očuhovo prezime. Moja pokojna majka je htela da se svi jednako prezivamo, kao prava porodica.

Gospođica Hartman više ništa nije pitala. Ovo je bila još jedna šansa manje, znala je Sandrin. Ko je za ove ljude bila gospođica Neker? Devojka nedefinisanog porekla, bez ikakvih izgleda, iz grada udaljenog dve stotine milja. Veliki znak pitanja lebdeo je iznad njene glave, podsećajući druge da niko neće preći toliki put, u potrazi za bilo kakvim poslom, a da iza sebe nema tešku priču. Da bi poslodavac prihvatio u svoju kuću takvu osobu, potrebno je da bude zaista očajan, a nije želela da jedan očaj zameni drugim. Niti je Agencija htela da rizikuje i pošalje nekog poput nje da čuva i vaspitava tuđu decu. Čim je tog popodneva izašla iz kancelarije, znala je da se više nikad tamo neće vratiti.

Devojka sada, stojeći na obali Temze, pokuša da otrese od sebe teške misli. Preplaviše je stid i ljutnja na sebe zbog prevelikih očekivanja koje je gajila u samoći svoje sobe u Liverpulu. Iza zaključanih vrata plan o odlasku izgledao je svetliji i lakši, a sada se raspršio u hiljade sitnih nespojivih delova.

– Gospođice, da li je sve u redu? – iz razmišljanja je prenu ženski glas.

Sandrin tek sad postade svesna prometa na ulici i ljudi koji bi mogli da pogrešno shvate njene namere. Nipošto joj sada nije bila potrebna znatiželja onih koji nikako ne mogu da joj pomognu. Spusti ruke sa gvozdene ograde, ali glavu je i dalje držala nagnutu ka huku tamne reke.

– Naravno, ne brinite – promrmlja ona trudeći se da zvuči što ubedljivije, ali glas joj je izdajnički zadrhtao. – Samo sam se umorila od hodanja.

Mala, simpatična laž, izgovorena da obema bude lakše, kao da umiri ženu, koja posle kraćeg oklevanja ipak zatvori prozorčić na kabini kočije. Kočijaš ponovo potera konje, a rzanje moćnih životinja podseti Sandrin na sopstvenu nemoć. Ona sačeka još nekoliko trenutaka da se uveri kako je kočija odmakla, pa krenu nesigurnim korakom navlačeći jednom rukom maramu na glavu da ugrije promrzle uši i sakrije lice od radoznalih pogleda. Uskoro se nađe među užurbanim prolaznicima, shvativši da se približava zgradi Nacionalnog teatra. Očima načas okrznu svoj lik u staklu prodavnice šešira, pri svetlosti ulične lampe, i gotovo se prepade. Bleda i plavičastih usana, već je na prvi pogled ostavljala utisak nekoga ko živi na ivici. Još nekoliko ovakvih dana i skončala bi na prljavom pločniku, pomisli ona u strahu, gotovo se predavši očaju.

Pod desnom je miškom stiskala futrolu s violinom, osećajući kako je slabost od gladi i studeni trese u talasima.

Taj je instrument bio jedina vrednost koju ima kod sebe i njen poslednji zalag. Sa čežnjom pomisli na noć u toploj sobi, sa bokalom vode za kupanje i parčetom mekog hleba s maslom. Sada joj se život u Liverpulu, u izobilju i raskoši, učini donekle prihvatljiv i ona pomisli da je napravila grešku što je pobegla, ali istog trena se u njoj nešto pobuni, stomak se zgrči i ona zastade nasred trga, s jasnom namerom. Odbaci od sebe svu preostalu stidljivost, pa najpre spusti kofer, zatim i futrolu, pažljivo izvukavši violinu iz krpe od jelenske kože.

Drhtavim prstima proveri zategnutost žica i odluči da malo otpusti vijak na poslednjoj. Sa olakšanjem pomisli kako je dobro što je pred put namazala smolu preko struna, pa je zvuk koji je dobila potezom gudala bio ugodan za uši prolaznika. Oduči se za jednostavnu Šumanovu kompoziciju, računajući da će sentimentalna melodija pobuditi pažnju ljudi na ulici, uprkos lošem vremenu. I zaista, kako su njeni prsti bili manje bolni, a sviranje sigurnije, prolaznici su sve više okretali glavu u njenom pravcu, a poneki se i zaustavljali, da li iz znatiželje ili nesvakidašnjeg uživanja u muzici, nije mogla da odredi. Najpre stidljivo, pa u sve većem broju, gospoda su posezala za sitnijem ili papirnim novčanicama, stavljajući novac gotovo ponizno u otvorenu futrolu na pločniku. Jedva da im je videla lica pod kišobranima, ali nije ni marila. Kako se bližio kraj melodiji, toplina oko njenog srca širila se na promrzlo telo i ona, prvi put za nekoliko dana, oseti tihu sreću zbog prihvatanja.

Načas zatvori oči kad gudalom prevuče poslednju notu. Kao kroz maglu začu uzvike podrške i pohvale. Novac je nalazio put do futrole, a jesenji vetar šušкао među novčanicama u uzbuđljivoj igri. Sandrin se osmehnu prolaznicima i blago spusti u kolenima iz poštovanja, kao na svojim koncertima.

Već na prvi pogled beše jasno da u futrolu ima novca za nekoliko dana. Za samo deset minuta dobila je mogućnost da uzme pansionsku sobu i kupi jednostavan obrok. Možda će ipak ponovo videti gospođicu Hartman i dobiti novu šansu. I možda ipak nije prekasno za nadu, pomisli Sandrin, osećajući kako joj umor ponovo preplavljuje telo.

Gužva se polako razilazila, a devojka, još pod naletom sreće, ne primeti skupinu što se u trenu našla pored nje. Dvojica je zgrabiše za ruke, ne dajući joj mogućnost da se brani. Violina pade na pločnik, ali je vešte ruke trećeg lopova začas pokupiše. Mogla je samo nemoćno da posmatra kako jedan od njih, mladić sitne glave pod masnom kapom, zatvara futrolu s novcem i stavlja je pod mišku. Od šoka ona od sebe ne pusti ni uzvika ni vriska. Kao na nevidljivi znak, svi u istom trenu ponovo trknuše niz mračnu ulicu, odakle su i stigli. Ono malo prolaznika razbežalo se pred bandom, ostavljajući je samu.

Tek tada Sandrin ponovo ugleda dva krupna vranca upregnuta u raskošnu kočiju. Kroz prozorčić kabine, iza razmaknutih zavesa, u nju je gledao par radoznalih ženskih očiju. Devojkju preplavi stid od beznadežnosti i nemoći, dok ovako stoji pred tuđim pogledom. Prednji prozor na kabini otvori se iznutra, uz blago škripanje, a kočijaš nagnu glavu da čuje uputstvo. On naposljetku nevoljno siđe sa svog sedišta noseći u ruci ćebe koje mu je do maločas grejalo kolena.

Kada čovek krenu ka njoj, Sandrin uzmaknu od straha. I tu nestade sva njena snaga, ugašena kao titrava svetlost sveće. Poslednjom snagom je sačuvala glavu od pada tako što podmetnu lakat na mokri kolovoz i gotovo se sa olakšanjem prepusti tami.